

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 172 | Tarih 2-8 Ekim, 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 64 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

4 Ekim: Abdülkadir Arslan ve Nurcan Arslan çifti, altı çocuklarını akrabalarına emanet ederek, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları gerekçesiyle Cumartesi günü tutuklanarak cezaevine gönderildi.

5 Ekim: Türk yetkililer, inanç temelli Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu gerekçesiyle hapis cezasına çarptırılan, ileri derecede görme bozukluğu olan eski hakim Mustafa Şener'i tutuklayarak cezaevine gönderdi.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

3 Ekim: Ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Milletvekili Fethi Açikel, Türkiye'de yılın ilk sekiz ayında en az 40 çocuk işçinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019

tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

5 Ekim: İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi yemekhanesinde gıda zamlarını protesto eden öğrenciler bugün Özel Güvenlik Birimi (ÖGB) görevlileri tarafından Tınaztepe Kampüsü yemekhanesinden çıkarıldı. Şiddetli müdahalenin ardından öğrencilerden sekizi polis tarafından gözaltına alındı.

6 Ekim: Van Valiliği, 6 Ekim 2023 tarihinden itibaren 4 gün süreyle basın açıklaması, oturma eylemi, anket, çadır kurma, stant açma, imza kampanyası, bildiri, broşür, el ilanı dağıtma ve her türlü protesto eylemi gibi etkinlikleri yasakladı.

6 Ekim: Şırnak Valiliği, 6 Ekim'den itibaren 10 gün süreyle gösteri, yürüyüş ve açık hava toplantılarının yasaklandığını duyurdu.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

2 Ekim: MHP'li Manisa Büyükşehir Belediyesi'ndeki yolsuzluk iddiaları ve bazı yöneticilerin görevi kötüye kullandığı iddialarıyla ilgili en az 3 haber kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engellendi.

2 Ekim: Restorasyon skandallarıyla gündeme gelen şirketlerin sahibi/ortağı Erhan Uludağ'ın adının geçtiği en az 3 habere kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli ve silme kararı verildi.

2 Ekim: Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş hakkında çıkan en az 2 haber kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engellendi.

3 Ekim: Partizan dergisi ve Yeni Demokrasi gazetesine yönelik Tunceli merkezli soruşturma kapsamında Tunceli ve İstanbul'da yapılan ev baskınlarında aralarında Yeni Demokrasi gazetesi muhabirinin de bulunduğu 6 kişi gözaltına alındı.

3 Ekim: Deneyimli Türk gazeteci ve Halk TV sunucusu Aysenur Arslan, Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi yakınlarındaki canlı bomba saldırısıyla ilgili yorumları nedeniyle Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Ebubekir Şahin tarafından hedef gösterilmesinin ardından kısa bir süre gözaltına alındı.

4 Ekim: Freedom House, Türkiye'de internet özgürlüğünün son on yılda istikrarlı bir şekilde azaldığını ve ülkenin çevrimiçi özgürlükler açısından yine "özgür olmayan" ülkeler arasında yer aldığını bildirdi

5 Ekim: Türkiye'nin yayıncılık alanındaki düzenleyici kurumu olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), haber programlarında yapılan yorumlar nedeniyle hükümeti eleştiren Halk TV'ye beş kez program durdurma ve üst sınırdan para cezası verdi.

5 Ekim: Uluslararası Basın Enstitüsü öncülüğündeki uluslararası medya ve gazetecilik örgütleri koalisyonu, özellikle Mayıs ayındaki parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimleri ile Şubat ayındaki yıkıcı depremlerin ardından gazetecilere yönelik taciz, keyfi tutuklama ve kovuşturmaların arttığını bildirdi.

5 Ekim: Etkin Haber, Komün Dergi, Gazete Patika ve Kızıl Bayrak'a milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

6 Ekim: Konya Selçuk Üniversitesi ve rektörü Metin Aksoy hakkında yapılan en az 3 haber kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engellendi.

6 Ekim: Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Ahmet Kanbal, sosyal medya paylaşımları ve yaptığı haberler gerekçe gösterilerek Mardin merkezdeki evine yapılan baskınla "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla gözaltına alındı.

6 Ekim: Usta oyuncu İlyas Salman, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianameye göre

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret suçlamasıyla yargılanacak.

6 Ekim: Türk savcılar, Pazar günü Ankara'da iki polis memurunun yaralanmasına neden olan terör saldırısıyla ilgili sosyal medyada paylaştıkları mesajlar nedeniyle 23 kişi hakkında gözaltı kararı verdi.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

5 Ekim: Türkiye'de iktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) kıdemli üyelerinden Leyla Şahin Usta, inanç temelli grupla bağlantılı oldukları iddiasıyla ebeveynleri tutuklanan çocukların durumunu Meclis kürsüsüne taşıyan muhalefet milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nu Gülen hareketinin propagandasını yapmakla suçladı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

2 Ekim: Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Adalet Bakanı Zühtü Arslan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) bir öğretmeninin inanç temelli bir grupla bağlantısı nedeniyle terör suçundan mahkum edilmesine ilişkin Türkiye'yi suçlayan kararını kınadı.

4 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Türkiye'yi, Mardin ilinde yüzyıllardır azınlık cemaati tarafından kullanılan bir mülkü kamulaştırarak Süryani vakfının haklarını ihlal etmekle suçladı.

4 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), sosyal medyada paylaştıkları içerikler nedeniyle iki kişinin "terör örgütü propagandası yapmak" ve "cumhurbaşkanına hakaret" suçlarından mahkûm edilmesi nedeniyle Türkiye'yi kusurlu buldu.

6 Ekim: Adalet Bakanlığı, Temmuz 1993'teki Sivas katliamı nedeniyle hapis cezasına çarptırılan kişi sayısını "kamuoyunu ilgilendirmediği" gerekçesiyle açıklamayı reddetti.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

4 Ekim: Milliyetçi muhalefet İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Zeki Üçok, X sosyal medya hesapları üzerinden halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek ve dezenformasyon yaymak suçlamasıyla Sincan Cezaevi'nde yargılanmayı bekleyen gazeteciler Batuhan Çolak ve Süha

Çardaklı'nın saçlarının zorla kısacık kesilmesi de dahil olmak üzere işkenceye maruz kaldıklarını iddia etti.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

5 Ekim: Eylül ayı ortasında Tacikistan'da kaybolan ve Türkiye tarafından Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu gerekçesiyle aranan Türk işadamı Koray Vural, ülkenin Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından teslim edildi.

KADIN HAKLARI

4 Ekim: Eylül ayında Türkiye'de 42 kadın erkekler tarafından öldürüldü, 20 kadın ise şüpheli bir şekilde hayatını kaybetti.